

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΑΠΟΦΑΣΗ

97/2014

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ' (δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα, την 26 Μαρτίου του έτους δύο χιλιάδες δέκα τέσσερα (2014) ημέρα Τετάρτη και ώρα 10.00 π.μ. και επί της οδού Κηφισίας 7 (5^{ος} όροφος) στους Αμπελοκήπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Ράϊκος Δημήτριος
Αντιπρόεδρος : Μπουσουλέγκα Χριστίνα
Μέλη: Καραμανλής Ευάγγελος
Σταθακόπουλος Δημήτριος

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν.

Γραμματέας: Στυλιανή Τσιάβου

Εισηγητής: Ηρακλεία Σχοινά, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Ερώτημα: Το υπ' αρ πρωτ. Α.Π./Β4.α/οικ.5809/21-1-2014 έγγραφο αίτημα του Υπουργείου Υγείας, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 22-1-2014 με αρ. πρωτ. 308, όπως συμπληρώθηκε με το αριθμ. πρωτ. Β4.α/11808 έγγραφο, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 4-3-2014 με αρ. πρωτ. 1105 και το αριθμ. πρωτ. Β4.α/24425 έγγραφο, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 21-3-2014 με αρ. πρωτ. 1405.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την Ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών συμβούλου αξιολόγησης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού κατ' επίκληση του άρθρου 25 παρ. 4^α του π.δ. 60/2007, μέχρι του ποσού των 131.707,30 € πλέον Φ.Π.Α. 23% ήτοι συνολικά 162.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23% διάρκειας έως 30/11/2015 στο πλαίσιο της σύμβασης υλοποίησης του έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (on going) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' 2011-2015», προϋπολογισθείσας αξίας 439.024,39 € πλέον Φ.Π.Α. 23%, ήτοι συνολικά 540.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23% που έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

Με το υπ' αρ πρωτ. Α.Π./Β4.α/οικ.5809/21-1-2014 έγγραφο αίτημα του Υπουργείου Υγείας, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 22-1-2014 με αρ. πρωτ. 308, όπως συμπληρώθηκε με το αριθμ. πρωτ. Β4.α/11808 έγγραφο, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 4-3-2014 με αρ. πρωτ. 1105 και το αριθμ. πρωτ. Β4.α/24425 έγγραφο, το οποίο παρελήφθη από την Αρχή στις 21-3-2014 με αρ. πρωτ. 1405, το Υπουργείο Υγείας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης για τη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών συμβούλου αξιολόγησης, κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 4 του π.δ. 60/2007, μέχρι του ποσού των 131.707,30 € πλέον Φ.Π.Α. 23% ήτοι συνολικά 162.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23% διάρκειας έως 30/11/2015, στο πλαίσιο της σύμβασης υλοποίησης του έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (on going) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' 2011-2015», που έχει ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού».

Στο αίτημά της η Αναθέτουσα Αρχή ζητεί τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής για την «ενεργοποίηση δικαιώματος προαίρεσης και την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση συμπληρωματικών υπηρεσιών του έργου 'Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015» με επικαλούμενη νομική βάση τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 4α του π.δ/τος 60/2007.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παραστάθηκε η Δ/ντρια της Δ/νσης Προμηθειών και Διαχείρισης Υλικού του Υπουργείου Υγείας, κ. Κατσικάρου, η οποία εξέθεσε τις απόψεις της επί του θέματος.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την αρ. πρωτ. 3748/03.08.2010 Απόφαση Ένταξης εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 'Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού' η Πράξη "Ongoing αξιολόγηση της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι το 2015" με ενδιάμεσο φορέα διαχείρισης την 'Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την Δ' Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 και δικαιούχο το Υπουργείο Υγείας (κωδ. MIS 296454), και εγκρίθηκε επιλέξιμη δαπάνη ποσού 600.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%. Το αντικείμενο του έργου ήταν η διενέργεια αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης των δράσεων και παρεμβάσεων, που πρόκειται να αναληφθούν για την επίτευξη της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης έως τις 31-12-2015 και ειδικότερα η διερεύνηση: (α) της προόδου στην επίτευξη των στόχων στον τομέα της ψυχικής υγείας, με γνώμονα τους στόχους που έχουν περιληφθεί στο θεματικό Άξονα Προτεραιότητας 5 του ΕΣΠΑ και οι οποίοι αναφέρονται στην ψυχιατρική μεταρρύθμιση και τον εθνικό σχεδιασμό και (β) της ανάλυσης των επιπτώσεων των δράσεων και παρεμβάσεων, που αναλήφθηκαν για την επίτευξη της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης από το 2011 έως 31-12-2015, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην προαγωγή της κοινωνικής ένταξης και της ψυχικής υγείας των ατόμων με ψυχικές διαταραχές.

Τα παραδοτέα της Πράξης ήταν τα εξής:

Πα.1: Επιχειρησιακό Σχέδιο - Πρόγραμμα Δράσης και Ετήσια Δελτία Δράσης

Πα.1α: Πλάνο Διαχείρισης Κινδύνων

Πα.1β: Πλάνο Διαχείρισης & Παρακολούθησης της υλοποίησης του έργου

Πα.2 – Πα.5: Ετήσια Δελτία Δράσης

Π.β.1.1 – Π.β.1.4: Εκθέσεις αξιολόγησης (προσχέδιο) των παρεμβάσεων εφαρμογής (Executive Summary) της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης ανά έτος για την περίοδο 2011-2015

Π.β.1.5: Αξιολόγηση της οργάνωσης και διοίκησης του συστήματος παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Π.β.2: Τελική Έκθεση αξιολόγησης (προσχέδιο) των παρεμβάσεων εφαρμογής της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης για την περίοδο 2011-2015

Π.3: Κείμενα με διευκρινίσεις, βελτιώσεις, περαιτέρω τεκμηρίωση μετά τη λήψη παρατηρήσεων από την Ε.Ε. στην έκθεση κλεισίματος του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», που θα συμπεριληφθεί ως συνημμένο παράρτημα το προσχέδιο της έκθεσης αξιολόγησης.

Π.4: Διοργάνωση δύο (2) εκδηλώσεων διάχυσης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

Π5: Πληροφοριακό σύστημα αποθήκευσης και επεξεργασίας των πληροφοριών.

2. Με την αριθμ. 1541/Φ.Προεγκ/296454/7-6-2011 Απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης προεγκρίθηκε η δημοπράτηση της πράξης «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του εθνικού σχεδίου δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015 και διατυπώθηκε σύμφωνη γνώμη για το σχέδιο προκήρυξης και τη διαδικασία ανάθεσης της εν λόγω πράξης, προϋπολογισμού 600.000 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.

3. Ακολούθως, με την αριθμ. Δ.Υ.6β/Γ.Π./οικ.75818/6-7-2011 διακήρυξη (αριθμ. Δ/ξης 7/2011) προκηρύχθηκε ανοικτός διεθνής διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου για την υλοποίηση του έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (on going) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι το 2015» προϋπολογισμού 487.804,88 € πλέον Φ.Π.Α. 23%, ήτοι συνολικά ποσό 600.000,00 € με δικαίωμα προαίρεσης, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό 30% επί του συμβατικού τιμήματος και το οποίο αντιστοιχεί στο ποσό των 180.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

4. Σύμφωνα με τους όρους της διακήρυξης (άρθρο 2.1.) έργο της διαρκούς (ongoing) αξιολόγησης θα ήταν η διερεύνηση της προόδου στην επίτευξη των στόχων στον τομέα των υπηρεσιών ψυχικής υγείας με γνώμονα τον εθνικό σχεδιασμό (εθνικό σχέδιο για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση – πρόγραμμα ΨΥΧΑΡΓΩΣ 2000-2010) και των επιπτώσεων των δράσεων και παρεμβάσεων, που πρόκειται να αναληφθούν για την επίτευξη της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης από το 2011 έως και το τέλος του 2015. Το έργο της 'αξιολόγησης κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης "ΨΥΧΑΡΓΩΣ" – Γ' Φάση' θα υλοποιούνταν στη βάση ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου – Προγράμματος Δράσης, που θα εξειδικευόταν μέσω Ετησίων Δελτίων Δράσης και το οποίο θα εκπονούνταν από τον ανάδοχο του έργου. Τα σχετικά παραδοτέα εξειδικεύονταν και αναλύονταν στο Μέρος Α' άρθρο 2 της.

5. Αναφορικά με το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, οριζόταν στο άρθρο 14 της διακήρυξης πως η διάρκεια εκτέλεσης του έργου ήταν 48 μήνες από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης και θα έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί έως το Νοέμβριο του 2015. Η παροχή επιμέρους υπηρεσιών από τον ανάδοχο ήταν δυνατό να μεταβάλλεται χρονικά, μετά από κοινή συμφωνία με την αναθέτουσα αρχή και υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα μεταβαλλόταν συνολικό χρονοδιάγραμμα του έργου. Η αναθέτουσα αρχή διατηρούσε μονομερώς το δικαίωμα μετάθεσης του χρονοδιαγράμματος ή επί μέρους προβλεπόμενων χρονικών σημείων ή δραστηριοτήτων του χρονοδιαγράμματος, εάν έκρινε ότι αυτό επιβάλλεται. Η αναθέτουσα αρχή διατηρούσε επίσης μονομερώς το δικαίωμα επέκτασης του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης του έργου εάν αυτό κρινόταν σκόπιμο. Ο Ανάδοχος δικαιούτο να ζητήσει μετάθεση της προθεσμίας εκτέλεσης του έργου, στην περίπτωση που η εκτέλεση της σύμβασης ή επί μέρους δραστηριοτήτων της καθυστερούσε ή επρόκειτο να καθυστερήσει για λόγους που δεν ανάγονται σε περιοχές ευθύνης του ή για λόγους ανωτέρας βίας.

6. Περαιτέρω, στο άρθρο 14.6.1. της διακήρυξης οριζόταν ότι *«Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί το δικαίωμα να αναθέσει συμπληρωματικές ή νέες υπηρεσίες στον ανάδοχο του παρόντος διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 4 εδ. (α) και (β) του Π.Δ. 60/2007, όπως ισχύει. Οι ενδεχόμενες νέες υπηρεσίες θα συνίστανται σε επανάληψη άλλων παρόμοιων υπηρεσιών με αυτές που ανετέθησαν στον ανάδοχο με την κατάρτιση της σχετικής συμβάσεως μέσω της παρούσας προκήρυξης και που θα είναι σύμφωνες με το βασικό σχέδιο, που απετέλεσε και αντικείμενο της αρχικής συμβάσεως».*

7. Επίσης, στο άρθρο 14.8 της διακήρυξης με τίτλο «τροποποίηση σύμβασης παροχής υπηρεσιών-επέκταση αντικειμένου» οριζόταν ότι: *«Η Σύμβαση τροποποιείται όταν συμφωνήσουν, εγγράφως, προς τούτο, τα δύο συμβαλλόμενα μέρη. Η Αναθέτουσα Αρχή, με την επιφύλαξη της εξασφάλισης των κατά*

περίπτωση απαιτούμενων εγκρίσεων, δικαιούται να ζητήσει από τον Ανάδοχο συμπληρωματικά προϊόντα ή υπηρεσίες από τις προβλεπόμενες στην παρούσα, στην περίπτωση που αυτό αποδειχθεί απαραίτητο για την κάλυψη απρόβλεπτων αναγκών της Αναθέτουσας Αρχής, εξ' αιτίας οργανωτικών ή άλλων ρυθμίσεων που είναι πιθανό να προκύψουν και ο Ανάδοχος, στην περίπτωση αυτή, υποχρεούται στην υλοποίηση του συμπληρωματικού αυτού Έργου, σε χρόνο και με τρόπο που θα συμφωνηθεί από κοινού και με κόστος ίδιο ή ανάλογο του προσφερόμενου για ίδιες ή παρόμοιες αντίστοιχα υπηρεσίες και προϊόντα.

Η Αναθέτουσα Αρχή διατηρεί δικαίωμα σύναψης νέας Σύμβασης με τον ανάδοχο μετά την σύναψη της αρχικής Σύμβασης προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς δημοσίευση σχετικής προκήρυξης εφόσον η νέα Σύμβαση έχει ως αντικείμενο νέες υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη υπηρεσιών παρόμοιων με αυτές που ανατέθηκαν στον ανάδοχο από την αρχική Σύμβαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του Π.Δ. 60/2007 άρθρο 25 παρ. 4β. και της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (δικαίωμα προαίρεσης), και μέχρι του ποσού των 180.000,00 € συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ».

8. Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω όροι της διακήρυξης (άρθρα 14.6.1. και 14.8.) δημοσιεύτηκαν και στην περίληψη που απεστάλη προς δημοσίευση στην ΕΕΕΕ. Ειδικότερα, στο πεδίο II.2.2) σημειώθηκε η ένδειξη ότι περιλαμβάνονται «δικαιώματα προαίρεσης» και στην περιγραφή αυτών οριζόταν ότι: «Η αναθέτουσα αρχή, με την επιφύλαξη της εξασφάλισης των κατά περίπτωση απαιτούμενων εγκρίσεων, δικαιούται να ζητήσει από τον ανάδοχο συμπληρωματικές υπηρεσίες από τις προβλεπόμενες στην παρούσα, στην περίπτωση που αυτό αποδειχθεί απαραίτητο για την κάλυψη απρόβλεπτων αναγκών της αναθέτουσας αρχής, εξ' αιτίας οργανωτικών ή άλλων ρυθμίσεων που είναι πιθανό να προκύψουν και ο ανάδοχος, στην περίπτωση αυτή, υποχρεούται στην υλοποίηση του συμπληρωματικού αυτού έργου, σε χρόνο και με τρόπο που θα συμφωνηθεί από κοινού και με κόστος ίδιο ή ανάλογο του προσφερόμενου για ίδιες ή παρόμοιες αντίστοιχα υπηρεσίες.

Η αναθέτουσα αρχή έχει το δικαίωμα να αναθέσει στον ανάδοχο παρόμοιες υπηρεσίες με τις περιγραφόμενες στην παρούσα, μέχρι 30% του προϋπολογισμού της σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 4 περ. β' του Π.Δ. 60/2007. Το δικαίωμα προαίρεσης ασκείται από την αναθέτουσα αρχή εντός τριών ετών από τη σύναψη της αρχικής σύμβασης. Η νέα σύμβαση συνάπτεται κατόπιν διαπραγμάτευσης των δύο μερών».

9. Με την αριθμ. Δ.Υ.6β/γ.Π./οικ.25308/14-3-2012 Απόφαση εγκρίθηκε το υπ' αριθμ. 7/5-3-2012 πρακτικό της Επιτροπής διενέργειας και αξιολόγησης αποτελεσμάτων του διαγωνισμού και κατακυρώθηκε το ανωτέρω έργο στον ανάδοχο με την επωνυμία "C.M.T. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε." έναντι του ποσού των 439.024,39 € πλέον Φ.Π.Α. 23%, ήτοι συνολικά 540.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23% με διάρκεια εκτέλεσης του έργου 48 μήνες από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

10. Με την αριθμ. 874/Φ.Προεγκ/296454/2012/21-3-2012 Απόφαση της Ειδικής Υπηρεσίας Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης διατυπώθηκε σύμφωνη γνώμη για το σχέδιο σύμβασης και τη διαδικασία ανάθεσης του υποέργου 1 «Διατύπωση Γνώμης για το Σχέδιο Σύμβασης του Υποέργου 1 "Οngoing Αξιολόγηση της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015", προϋπολογισμού 540.000 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Στην εν λόγω απόφαση διατυπώθηκαν οι κάτωθι παρατηρήσεις: «(α) τυχόν άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης εκ της αναθέτουσας αρχής λόγω συμπληρωματικών υπηρεσιών από τη μεριά του αναδόχου θα επιφέρει υπέρβαση της προϋπολογισθείσας δαπάνης, η οποία πρέπει να καλυφθεί μέσω τροποποίησης του ΤΔΕ, (β) η αναθέτουσα αρχή υπερέβη την προθεσμία των 60 ημερών ανάμεσα στην ημερομηνία λήξης των προσφορών και την απόφαση κατακύρωσης του διαγωνισμού, (γ) η αναθέτουσα αρχή οφείλει να αποστείλει στην Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΥΤΥΚΑ) την υπογεγραμμένη σύμβαση τηρώντας τις διατάξεις του άρθρου 43 παρ. 1.5 και 1.7 της υπ' αριθμ. 14053/ΕΥΣ 1749/27-3-2008 ΥΠΑΣΥΔ». Επίσης, αναφορικά με το δικαίωμα προαίρεσης, επισημάνθηκε ότι «βάσει της αριθμ. Γνωμ. 588/08 του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους το προαναφερθέν δικαίωμα προαίρεσης του άρθρου 25 του Π.Δ. 60/2007 πρέπει να προβλέπεται τόσο στη διακήρυξη όσο και στην κατακυρωτική απόφαση και την σύμβαση που ακολουθεί και δύναται να ασκηθεί κατά την διάρκεια ή μετά την λήξη της συμβάσεως, αναλόγως της συμφωνίας και εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Στην απόφαση κατακύρωσης της 14-3-2012 δεν περιλαμβάνεται

αναφορά της άνωθεν προϋπόθεσης και ως εκ τούτου η άσκηση του δικαιώματος προαίρεσης καθίσταται προβληματική».

11. Σε συνέχεια της ως άνω Απόφασης Διατύπωσης Γνώμης της ΕΥΤΥΚΑ επί του Σχεδίου Σύμβασης με τις ως άνω παρατηρήσεις, το Υπουργείο Υγείας προέβη στις κάτωθι ενέργειες:

(i) Τροποποίησε την αρ. πρωτ. 3748/03.08.2010 Απόφαση Ένταξης με την αρ. πρωτ. 5493/09-12-2013 (ΑΔΑ: ΒΛΓΒΘ-5ΒΣ) όμοιά της, κατόπιν του αρ. πρωτ. 5235/26-11-2013 αιτήματος της Διεύθυνσης Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας προκειμένου να συμπεριλάβει την άσκηση δικαιώματος προαίρεσης, με επέκταση του φυσικού αντικείμενου και συνακόλουθη αύξηση του οικονομικού αντικείμενου της πράξης κατά 102.000,00 €, ήτοι επιλέξιμη δαπάνη ποσού 702.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%.

(ii) Η εν λόγω Απόφαση κατακύρωσης τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με την αρ. ΔΥ6β/Γ.Π./οικ.34102/3-4-2012 όμοιά της, προκειμένου να συμπεριλάβει «δικαίωμα προαίρεσης ποσοστού 30% επί του προϋπολογισμού της αρχικής σύμβασης και μέχρι του ποσού των 162.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 23% για την ανάθεση πρόσθετων ανάλογων εργασιών του παρόντος έργου, σύμφωνα με το άρθρο 25 του π.δ. 60/2007 με δυνατότητα άσκησης αυτού εντός μιας τριετίας μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης και με την προϋπόθεση της εξασφάλισης προηγουμένως όλων των απαιτούμενων σχετικών εγκρίσεων» και ορίζοντας ως διάρκεια εκτέλεσης του έργου τους 44 μήνες από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης.

12. Ακολούθως, συνήφθη η σύμβαση αρ. 11/3-4-2012 μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της εταιρείας «C.M.T. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Consulting-Management-Training Ε.Π.Ε.» για την υλοποίηση του έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015» ποσού 540.000,00 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. με διάρκεια 44 μήνες από την υπογραφή της και έως το Νοέμβριο του 2015. Στο άρθρο 12 της Σύμβασης ορίζεται ότι «Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα προαίρεσης, που ανέρχεται στο ποσοστό του 30% του προϋπολογισμού της παρούσας σύμβασης και μέχρι του ποσού των 162.000,00 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%, για την ανάθεση πρόσθετων ανάλογων εργασιών του παρόντος έργου, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Π.Δ. 60/2007. Η δυνατότητα προσφυγής στη διαδικασία αυτή δύναται να ασκηθεί εντός μιας τριετίας μετά τη σύναψη της αρχικής σύμβασης και με την προϋπόθεση της εξασφάλισης προηγουμένως, όλων των απαιτούμενων σχετικών εγκρίσεων».

Με την από 29-1-2013 τροποποίηση της εν λόγω σύμβασης τροποποιήθηκε το άρθρο 1.2. «παραδοτέα» ως προς τις ημερομηνίες παράδοσης των 3 από τις 4 ετήσιες εκθέσεις αξιολόγησης των παρεμβάσεων εφαρμογής της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης. Ειδικότερα, παρατάθηκαν οι καταληκτικές ημερομηνίες παράδοσης των κάτωθι παραδοτέων ως εξής: (1)Π.β.1.2. έκθεση αξιολόγησης έτους 2012 (από 31-1-2013) στις 31-5-2013, (2)Π.β.1.3. έκθεση αξιολόγησης έτους 2013 (από 31-1-2014) στις 31-3-2014 και (3)Π.β.1.4. έκθεση αξιολόγησης έτους 2014 (από 31-1-2015) στις 31-3-2015. Επίσης, παρατάθηκε κατά 4 μήνες η καταληκτική ημερομηνία παράδοσης του παραδοτέου Π.4 «Διοργάνωση δύο εκδηλώσεων διάχυσης των αποτελεσμάτων αξιολόγησης», και ειδικότερα της πρώτης εκδήλωσης (από 28-2-2013) στις 20-6-2013.

13. Το αντικείμενο του έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015», όπως αποτυπώθηκε στο άρθρο 1 της ως άνω υπογεγραμμένης σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και της εταιρείας C.M.T. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε., μπορεί να συνοψιστεί στα κάτωθι σημεία:

Αντικείμενο του παρόντος έργου είναι η παροχή υπηρεσιών από Εξωτερικό Ανάδοχο προς τους Δικαιούχους φορέων σχεδιασμού, παρακολούθησης και εφαρμογής των παρεμβάσεων στον τομέα της ψυχικής υγείας, μέσω της παροχής υπηρεσιών αξιολόγησης κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης "ΨΥΧΑΡΓΩΣ" από το 2011 μέχρι και το 2015.

Α) Στόχοι και Αναμενόμενα Αποτελέσματα:

Βασικό στόχο της αξιολόγησης αποτελεί η εκτίμηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων σε σχέση με τους επιλεγέντες στόχους και η αξιολόγηση των επιμέρους δράσεων, όπως εξειδικεύονται (στο δεκαετές Πρόγραμμα ΨΥΧΑΡΓΩΣ Β' φάση, όσο και) στη γενικότερη στρατηγική και την εφαρμοζόμενη

πολιτική του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την επίτευξη της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, στα πλαίσια του Ν.2716/99.

Η ongoing αξιολόγηση έχει δύο σκέλη:

i) Την ευρύτερη αξιολόγηση του σχεδιασμού, της πορείας της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα και των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων από τα διαρθρωτικά ταμεία καθώς και τον βαθμό υλοποίησης των βασικών κατευθύνσεων και στόχων.

ii) Την αξιολόγηση των επιμέρους πολιτικών και δράσεων με στόχο αφενός την ανάδειξη καλών πρακτικών ή τον έγκαιρο εντοπισμό παραλείψεων και αρνητικών πρακτικών και αφετέρου την προσαρμογή του σχεδιασμού με βάση τις αδυναμίες ή τα δυνατά σημεία που αναδεικνύει η αξιολόγηση της ποιότητας των υλοποιούμενων δράσεων.

Έργο της διαρκούς (on going) αξιολόγησης θα είναι η διερεύνηση:

(α) Της προόδου στην επίτευξη των στόχων στον τομέα των υπηρεσιών ψυχικής υγείας, με γνώμονα τον εθνικό σχεδιασμό (Εθνικό Σχέδιο για τη Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση – Πρόγραμμα Ψυχαργώς 2000-2010).

(β) Των επιπτώσεων των δράσεων και παρεμβάσεων, που πρόκειται να αναληφθούν για την επίτευξη της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης από το 2011 έως 31-12-2015.

Σκοπός της διαρκούς (on going) αξιολόγησης είναι η ανάδειξη:

- Της επικαιρότητας και συνεκτικότητας των προγραμματικών στόχων
- Των αποκλίσεων στόχων και αποτελεσμάτων σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό
- Των προβλημάτων και των ασυνεχειών πολιτικής, όπου τυχόν παρουσιάστηκαν
- Της επάρκειας του θεσμικού πλαισίου για την εφαρμογή των πολιτικών στον τομέα της Ψυχικής Υγείας
- Η ανάδειξη καλών και η πρόληψη αρνητικών πρακτικών

Β) Ανάλυση του έργου

Το έργο της “αξιολόγησης κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης “ΨΥΧΑΡΓΩΣ”– Γ’ φάση” θα υλοποιηθεί στη βάση ενός Επιχειρησιακού Σχεδίου – Προγράμματος Δράσης, το οποίο θα εξειδικεύεται μέσω Ετήσιων Δελτίων Δράσης, που θα εκπονηθεί από τον Ανάδοχο του έργου.

Το αντικείμενο του έργου της “αξιολόγησης κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης “ΨΥΧΑΡΓΩΣ”– Γ’ φάση” περιλαμβάνουν –κατ’ ελάχιστον- τις ακόλουθες υπηρεσίες:

() Αξιολόγηση των παρεμβάσεων εφαρμογής της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης για την περίοδο 2011-2015: Περιλαμβάνει την εκπόνηση εκθέσεων αξιολόγησης του συνόλου των επιπτώσεων, που έχει η εφαρμογή της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης στην Ελλάδα, για την περίοδο από το 2010 (έναρξη Ψυχαργώς Β’ Φάση) έως και το τέλος του 2015, (λήξη περιόδου επιλεξιμότητας δαπανών του Ε.Σ.Π.Α.), λαμβάνοντας υπόψη τόσο τη διάσταση που αφορά στην υλικοτεχνική υποδομή (λειτουργία δομών αποασυλοποίησης και δομών φροντίδας ψυχικής υγείας και βιωσιμότητα των δομών αυτών, λειτουργία Κέντρων Ψυχικής Υγείας, Ιατροπαιδαγωγικών, Κοινωνικών Συνεταιρισμών και άλλων) όσο και τη διάσταση που αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό (θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν, θέσεις εργασίας που διατηρούνται, βαθμός βελτίωσης του επιπέδου των γνώσεων και των δεξιοτήτων του προσωπικού των δομών)

Στο πλαίσιο αυτό η έκθεση αξιολόγησης θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Αξιολόγηση του Προγραμματικού Σχεδιασμού στη Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση
2. Καταλληλότητα και Επικαιρότητα της Στρατηγικής στη Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση
3. Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης των παρεμβάσεων Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης (Ποσοτικός προσδιορισμός και επικαιροποίηση των στόχων – πραγματοποιήσεις (εκροές), αποτελέσματα και πρώτες επιπτώσεις)
4. Αξιολόγηση των επιπτώσεων
5. Αξιολόγηση Κριτηρίων Επίδοσης του Προγραμματικού Σχεδιασμού στη Ψυχιατρική Μεταρρύθμιση

6. Αξιολόγηση των Μηχανισμών Παρακολούθησης, Διαχείρισης και ελέγχου των Παρεμβάσεων Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης
7. Έρευνες Πεδίου
8. Μελέτες Περίπτωσης
9. Συμπεράσματα

14. Στις 24-5-2013 υπεγράφη το νέο Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου Απασχόλησης Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης, κ. L. Andor, και του Υπουργού Υγείας, κ. Α. Λυκουρέντζου στο πλαίσιο της συνέχισης της προώθησης μέτρων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ελλάδος για την ενίσχυση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Επισημαίνεται ότι ήδη από τον Απρίλιο του 2009 υπεγράφη Μνημόνιο Συνεργασίας για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση, μεταξύ του τ. αρμοδίου Επιτρόπου, κ. Spidla, και του τ. Υπουργού Υγείας, κ. Αβραμόπουλου, με το οποίο η Ελληνική κυβέρνηση δεσμευόταν να διασφαλίσει τη λειτουργία του προγράμματος 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' και την ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Το νέο Μνημόνιο εξασφάλισε 100 εκ. Ευρώ από Κοινοτικούς Πόρους και τέθηκε σε άμεση εφαρμογή ώστε να καλύψει τις ανάγκες τις υφιστάμενων Δομών Ψυχικής Υγείας με στόχο τη χρηματοδότηση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης ώστε να δημιουργηθεί (έως τις 31-12-2015) ένα νέο βιώσιμο και λειτουργικό σύστημα παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας, που θα είναι σε θέση να αντιμετωπίζει παράλληλα και τα πολλαπλά προβλήματα του υφιστάμενου συστήματος.

Οι θεματικές προτεραιότητες για την υλοποίηση του νέου Μνημονίου Συνεργασίας, όπως αποτυπώνονται σε Σχέδιο Δράσης, το οποίο επισυνάπτεται στο Μνημόνιο ήταν οι εξής:

- A. Χρηματοδότηση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας με βάση το κόστος ανά ωφελούμενο και τύπο μονάδας.
- B. Εκπόνηση προδιαγραφών νέου συστήματος.
- Γ. Πιστοποίηση και αδειοδότηση λειτουργίας δομών.
- Δ. Ενίσχυση του πλαισίου αξιολόγησης ποιότητας των μονάδων ψυχικής υγείας μέσω ενός μοντέλου ποιοτικών προτύπων των παρεχομένων υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Ε. Υποβολή ενδιάμεσων και ετήσιων εκθέσεων αξιολόγησης του Ανεξάρτητου Αξιολογητή.
- ΣΤ. Σύστημα παρακολούθησης των μονάδων ψυχικής υγείας.
- Z. Τομεοποίηση της παρεχόμενης φροντίδας ψυχικής υγείας.
- H. Κατάργηση των ψυχιατρικών νοσοκομείων και των οργανισμών τους.
- Θ. Ανάπτυξη υπηρεσιών ψυχικής υγείας για παιδιά και εφήβους.
- I. Προώθηση απασχόλησης ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- K. Συμμετοχή των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των συγγενών τους στη λήψη αποφάσεων και την υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους.
- Λ. Βιωσιμότητα Συστήματος.
- M. Χρηματοδότηση των δομών ψυχικής υγείας από το ΕΣΠΑ, για τη λειτουργία υφισταμένων κοινοτικών Μονάδων Ψυχικής Υγείας ΝΠΙΔ μη κερδοσκοπικού τομέα, καθώς και νέων Μονάδων Ψυχικής Υγείας ΝΠΔΔ έως την 31-12-2015.

15. Στη συνέχεια, ο Προϊστάμενος της Ειδικής Υπηρεσίας Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ζήτησε από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής του Έργου, με το από 7-6-2013 έγγραφό του, που της διαβιβάστηκε ηλεκτρονικά, την έναρξη εργασιών διερεύνησης του πρόσθετου φυσικού αντικείμενου αξιολόγησης, όπως προκύπτει από το Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου, κ. Andor, και του Υπουργού Υγείας, κ. Λυκουρέντζου.

16. Ακολούθως, η Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής του έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015» κατά τη συνεδρίασή της στις 26-6-2013 προέβη αφενός στην παραλαβή του παραδοτέου Π.β.1.2. -έκθεση αξιολόγησης έτους 2012- και αφετέρου στην εξέταση του πρόσθετου φυσικού αντικείμενου, όπως αυτό ορίζεται στο νέο Μνημόνιο Συνεργασίας για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση.

Με το αρ. 5/26-6-2013 πρακτικό της η Επιτροπή εισηγήθηκε θετικά για την έναρξη διαπραγμάτευσης του Υπουργείου Υγείας με την ανάδοχο εταιρεία C.M.T. ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ Ε.Π.Ε. για τη σύναψη νέας σύμβασης με αντικείμενο την αξιολόγηση της υλοποίησης του Μνημονίου συνεργασίας για την ψυχική υγεία, λαμβάνοντας υπόψη και το άρθρο 12 της σύμβασης 'τροποποίηση σύμβασης – επέκταση αντικειμένου' στο οποίο ορίζεται ότι «*Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα προαίρεσης, που ανέρχεται στο ποσοστό του 30% του προϋπολογισμού της παρούσας σύμβασης και μέχρι του ποσού των 162.000,00 €, συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%, για την ανάθεση πρόσθετων ανάλογων εργασιών του παρόντος έργου, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Π.Δ. 60/2007*» και την παρ. 2 του άρθρου 14.8. της διακήρυξης.

17. Στη συνέχεια, η Διεύθυνση Ψυχικής Υγείας του Υπουργείου Υγείας με το αρ. πρωτ. Υ5β/οικ.107693/21-11-2013 έγγραφό της προς τη Διεύθυνση Προμηθειών και Διαχείρισης του Υπουργείου προχώρησε σε αναλυτική περιγραφή της τροποποίησης του φυσικού αντικείμενου της Πράξης «Ongoing αξιολόγηση της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015» με αναφορά στο πρόσθετο φυσικό αντικείμενο και τα παραδοτέα αυτού και ζήτησε από τη Διεύθυνση Προμηθειών να προβεί στη σχετική προεργασία και την ανάρτηση του αιτήματος τροποποίησης της απόφασης ένταξης στο Μητρώο Συμβάσεων.

18. Ακολούθως, με την αρ. πρωτ. 5493/09-12-2013 (ΑΔΑ: ΒΛΓΒΘ-5ΒΣ) 1^η τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης (βλ. ως άνω υπό 11 (i)) επεκτάθηκε το φυσικό αντικείμενο της πράξης και συνακόλουθα το οικονομικό αντικείμενο κατά 102.000,00 €. Το πρόσθετο φυσικό αντικείμενο που προστέθηκε στην πράξη, σύμφωνα και με το σημείο VIII εδ.3 του νέου Μνημονίου Συνεργασίας, ορίστηκε ως εξής: «*Στις 24 Απριλίου 2013 υπογράφηκε «Μνημόνιο συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης κυρίου Laszlo Andor και του Υπουργού Υγείας κυρίου Ανδρέα Λυκουρέντζου». Στο πλαίσιο του Μνημονίου επιβεβαιώνεται η βούληση της χώρας μας στη φιλοσοφία και τις αρχές της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης και εξειδικεύονται μια σειρά από ενέργειες και δεσμεύσεις για την επίτευξη της. Σε αυτό το πλαίσιο ο Ανεξάρτητος Αξιολογητής πρέπει να εκπονήσει μεθοδολογία για την αποτίμηση και την αξιολόγηση της υλοποίησης του Μνημονίου. Ο Ανεξάρτητος Αξιολογητής θα αναλάβει επιπροσθέτως και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και θα συμπεριλάβει στις ετήσιες και ενδιάμεσες εκθέσεις του παραδοτέο σχετικό με την αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και του Σχεδίου Δράσης».*

Επιπλέον, προστέθηκαν τα εξής 5 παραδοτέα:

«*Π.6. Μελέτη αποτίμησης και αξιολόγησης της προόδου υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και του Σχεδίου Δράσης (Β' Εξάμηνο 2013).*

«*Π.7. Μελέτη αποτίμησης και αξιολόγησης της προόδου υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και του Σχεδίου Δράσης (Α' Εξάμηνο 2014).*

«*Π.8. Μελέτη αποτίμησης και αξιολόγησης της προόδου υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και του Σχεδίου Δράσης (Β' Εξάμηνο 2014).*

«*Π.9. Μελέτη αποτίμησης και αξιολόγησης της προόδου υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και του Σχεδίου Δράσης (Α' Εξάμηνο 2015).*

«*Π.10. Μελέτη αποτίμησης και αξιολόγησης της προόδου υλοποίησης του Μνημονίου Συνεργασίας και του Σχεδίου Δράσης (Β' Εξάμηνο 2015)».*

19. Κατόπιν των ανωτέρω, το Υπουργείο Υγείας αιτήθηκε την παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του Ν. 4013/2011, προσκομίζοντας και το σχετικό Σχέδιο Απόφασης, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης, κατ' επίκληση της διάταξης του άρθρου 25 παρ. 4^α του Π.Δ. 60/2007 για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών συμβούλου αξιολόγησης.

20. Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την κατευθυντήρια οδηγία 1/2013 της Αρχής με θέμα «*Διαδικασία έκδοσης απόφασης της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων επί αιτημάτων αναθετουσών αρχών/αναθετόντων φορέων περί παροχής σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή σε διαδικασία διαπραγμάτευσης του αρ. 2 παρ. 2 περ. (γ) υποπερίπτωση (δδ) Ν. 4013/2011*» (ΑΔΑ: ΒΙ6ΜΟΞΤΒ-ΔΚΦ), η έκδοση σύμφωνης γνώμης από την Αρχή προϋποθέτει ότι κατά το χρόνο υποβολής του σχετικού

αιτήματος η αναθέτουσα αρχή/ο αναθέτων φορέας έχει λάβει τις εκ του νόμου προβλεπόμενες λοιπές γνωμοδοτήσεις (π.χ. του Τεχνικού Συμβουλίου ή και της αρμόδιας Διαχειριστικής Αρχής εάν αφορά συγχρηματοδοτούμενο έργο) και δεν έχει προβεί στη λήψη σχετικής απόφασης διενέργειας διαπραγμάτευσης. Εν προκειμένω, αν και ζητήθηκε, ωστόσο δεν προσκομίστηκε από την Αναθέτουσα Αρχή η Απόφαση Διατύπωσης Γνώμης της Ειδικής Υπηρεσίας Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης επί του σχεδίου της σύμβασης προαίρεσης. Σύμφωνα με τον ισχυρισμό της Αναθέτουσας Αρχής, η διατύπωση σύμφωνης γνώμης από την Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για το σχέδιο της σύμβασης προαίρεσης θα ζητηθεί από την Ειδική Υπηρεσία μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας παροχής σύμφωνης γνώμης από την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και πριν από την ανάθεση των συμπληρωματικών υπηρεσιών στον Ανάδοχο.

II. Νομικό πλαίσιο

21. Σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπερ. δδ της περ. γ της παραγρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 4013/2011 όπως τροποποιήθηκε από την παράγραφο 1 του άρθρου 61 του Ν. 4146/2013 (Α' 90) «..Οι αποφάσεις των αναθετουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπίπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων [...].

22. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του π.δ. 60/2007 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...», το εν λόγω π.δ. «εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια: α) 137.000 ευρώ, για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών, εκτός αυτών που καλύπτονται από την περίπτωση β) στοιχείο iii), που συνάπτονται από τις αναθέτουσες αρχές οι οποίες είναι κεντρικές κυβερνητικές αρχές του Παραρτήματος IV. [...] β) 211.000 ευρώ, προκειμένου για τις δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών που συνάπτονται είτε i) από αναθέτουσες αρχές άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, είτε ii) από τις αναθέτουσες αρχές που αναφέρονται στο Παράρτημα IV και οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αφορούν προϊόντα τα οποία δεν καλύπτει το Παράρτημα V, είτε iii) από οποιαδήποτε αναθέτουσα αρχή και έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες της κατηγορίας 8 του Παραρτήματος II Α, υπηρεσίες τηλεπικοινωνιών της κατηγορίας 5 των οποίων οι θέσεις στο CPV είναι αντίστοιχες με τους αριθμούς αναφοράς CPC 7524, 7525 και 7526, ή/και υπηρεσίες που αναφέρονται στο Παράρτημα II Β.»

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του αριθ. 1336/2013 Κανονισμού της Επιτροπής της 13^{ης} Δεκεμβρίου 2013 για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε στις 134.000 ευρώ και 207.000 ευρώ αντίστοιχα.

23. Οι σχετικές διατάξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 8 του π.δ. 60/2007 προβλέπουν:

“1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο_συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσης όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης [...]2. Η αποτίμηση πρέπει να ισχύει κατά το χρόνο αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού, όπως προβλέπεται στο άρθρο 29 παράγραφος 2 ή, στις περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται μια τέτοια προκήρυξη, κατά το χρονικό σημείο έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης.

24. Στη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 4 περίπτωση α) του ιδίου π.δ. προβλέπεται ότι:

«Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις [...] 4. Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών:

α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.»

III. Νομική εκτίμηση

25. Το υπό εξέταση αίτημα του Υπουργείου Υγείας αφορά στη σύναψη «δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών» με την έννοια της περίπτωσης (δ) της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ. 60/2007. Δεδομένου ότι η εν λόγω σύμβαση υπηρεσιών συμβούλου αξιολόγησης, ο προϋπολογισμός της οποίας ανέρχεται μέχρι του ποσού των 131.707,30, πλέον Φ.Π.Α. 23%, αποτελεί παρακολούθημα της αρχικής σύμβασης, της οποίας η ορισθείσα συμβατική αμοιβή ανήρχετο στο ποσό των 439.024,39, πλέον Φ.Π.Α. 23%, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. δδ' του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

26. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΚ, η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) περιπτώσεις (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας.

Συγκεκριμένα, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις, με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48). Το δε βάρος απόδειξης της ύπαρξης εξαιρετικών περιστάσεων που δικαιολογούν την παρέκκλιση, φέρει εκείνος ο οποίος τις επικαλείται (βλ. Δ.Ε.Κ. απόφαση της 14.9.2004, Υπόθεση C-385/02, απόφαση της 18.5.1995, Υπόθεση C-57/94, απόφαση της 12.1.1994, Υπόθεση C-296/92, απόφαση της 17.11.1993, Υπόθεση C-71/02, απόφαση της 10.3.1987, Υπόθεση C-199/85, Υπόθεση C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας).

27. Στο αίτημά της η Αναθέτουσα Αρχή ζητεί τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής για την «ενεργοποίηση δικαιώματος προαίρεσης και την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση συμπληρωματικών υπηρεσιών του έργου 'Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (ongoing) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' από το 2011 μέχρι και το 2015» με επικαλούμενη νομική βάση τη διάταξη του άρθρου 25 παρ. 4 περίπτωση α) του π.δ/τος 60/2007.

28. Ως προς τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 25 παρ. 4^α του π.δ/τος 60/2007 επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Ως συμπληρωματικές εργασίες ή υπηρεσίες θεωρούνται εκείνες για τις οποίες συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

- α) δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση,
- β) κατέστησαν αναγκαίες για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων,
- γ) είτε δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή, είτε παρα τη δυνατότητα διαχωρισμού τους, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της και
- δ) το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

Ειδικότερα:

α) Ως προς την προϋπόθεση οι υπό ανάθεση υπηρεσίες να μην προβλέπονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση.

Εν προκειμένω, από το αίτημα και εν γένει τον φάκελο με τα συνοδευτικά έγγραφα της αιτούσας – αναθέτουσας αρχής δεν παρασχέθηκαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει με απόλυτη σαφήνεια και βεβαιότητα ότι οι υπό κρίση υπηρεσίες συνιστούν συμπληρωματικές υπηρεσίες, οι οποίες δεν προβλέπονταν στην αρχική σύμβαση και ότι, αντιθέτως, δεν συνιστούν υπηρεσίες, οι οποίες θα έπρεπε να παρασχεθούν στο πλαίσιο της εκτέλεσης της αρχικής σύμβασης.

β) Ως προς την προϋπόθεση οι υπηρεσίες αυτές να κατέστησαν αναγκαίες για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων.

Ακόμη και εάν ήθελε υποτεθεί ότι πληρούται η ανωτέρω υπό α) προϋπόθεση και ότι οι υπό εξέταση υπηρεσίες αφορούν σε συμπληρωματικές υπηρεσίες της αρχικής σύμβασης υπηρεσιών, οι οποίες δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, δεν αποδεικνύεται ότι η αναγκαιότητα εκτέλεσής τους οφείλεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις που προέκυψαν κατά την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, ήτοι σε κάποιο αιφνίδιο πραγματικό γεγονός, που δεν ανάγεται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και το οποίο, παρότι η μελέτη με βάση την οποία προσδιορίστηκε το αντικείμενο της αρχικής σύμβασης υπηρεσιών υπήρξε πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν ήταν δυνατό να προβλεφθεί, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το διδόμενο ιστορικό (ανωτέρω υπό 14) οι υπηρεσίες της υπό ανάθεσης σύμβασης προέκυψαν μεν σε συνέχεια της υπογραφής στις 24-5-2013 του νέου Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου Απασχόλησης Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης, κ. L. Andor, και του Υπουργού Υγείας, κ. Α. Λυκουρέντζου στο πλαίσιο της συνέχισης της προώθησης μέτρων μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Ελλάδος για την ενίσχυση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Ωστόσο, όπως έχει ήδη επισημανθεί, το νέο Μνημόνιο Συνεργασίας για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση εντάσσεται σε μια σειρά μέτρων με σκοπό την προώθηση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα και ήδη από τον Απρίλιο του 2009 υπεγράφη για πρώτη φορά το Μνημόνιο Συνεργασίας για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση, μεταξύ του τ. αρμοδίου Επιτρόπου, κ. Spidla, και του τ. Υπουργού Υγείας, κ. Αβραμόπουλου, με το οποίο η Ελληνική κυβέρνηση δεσμευόταν να διασφαλίσει τη λειτουργία του προγράμματος 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' και την ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα έως τις 31 Δεκεμβρίου 2015. Επομένως, η υπογραφή του νέου Μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του Επιτρόπου, κ. Andor, και του Υπουργού Υγείας, κ. Λυκουρέντζου, δεν αποτελεί απρόβλεπτη κατάσταση, αλλά πιθανή και συνήθη εξέλιξη προς την κατεύθυνση της ολοκλήρωσης της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα και ως τέτοια, μπορούσε να προβλεφθεί από την αναθέτουσα αρχή.

Εξάλλου, οι όροι του νέου Μνημονίου Συνεργασίας για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση δεν επεβλήθησαν μονομερώς στην αναθέτουσα αρχή, αντιθέτως αποτέλεσαν προϊόν διαβούλευσης μεταξύ της Ε.Ε. και της

Ελληνικής Κυβέρνησης και εξ αυτού του λόγου δεν μπορούν να στοιχειοθετήσουν την έννοια «των μη προβλέψιμων περιστάσεων» κατά τις ανωτέρω διατάξεις.

Ενόψει αυτών, η Αρχή κρίνει ότι παρέλκει η εξέταση της συνδρομής των γ) και δ) προϋποθέσεων και αποφαινεται ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α.

29. Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση δεν προκύπτει η συνδρομή προϋπόθεσης για την παροχή σύμφωνης γνώμης για την σκοπούμενη υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του π.δ/τος 60/07.

Σύμφωνα όμως με τη γνώμη του μέλους Δημ. Σταθακόπουλου και κατόπιν της ακροάσεως της Δ/ντριας της Δ/νσης Προμηθειών και Διαχείρισης Υλικού του Υπουργείου Υγείας, κ. Κατσικάρου, από μελέτη του αιτήματος και εν γένει του φακέλου με τα συνοδευτικά έγγραφα της αιτούσας – αναθέτουσας αρχής προκύπτει ότι οι υπηρεσίες της υπό ανάθεση σύμβασης, δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για την αναθέτουσα αρχή, ενώ έστω και εάν υπήρχε δυνατότητα διαχωρισμού τους, τούτες είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίηση και το ενιαίο του έργου. Επιπλέον κατά την άποψη του μέλους, ο ισχυρισμός της αναθέτουσας αρχής ότι η υλοποίηση των δεσμεύσεων του Μνημονίου Συνεργασίας για την ψυχιατρική μεταρρύθμιση είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την χρηματοδότηση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας της χώρας από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε. και ως εκ τούτου, τυχόν καθυστερήσεις στην εκταμίευση των χρηματοδοτήσεων από την Ε.Ε., δεδομένης της τρέχουσας δημοσιονομικής συγκυρίας και των περιορισμένων δυνατοτήτων του κρατικού προϋπολογισμού, θα προκαλέσει σημαντικές δυσλειτουργίες στη λειτουργία των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και πιθανή παύση της λειτουργίας επιμέρους μονάδων, ασκεί πλήρη επιρροή και αρκεί για τη θεμελίωση της συνδρομής της ανωτέρω ή κάποιας άλλης εκ των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 25 παρ. 4 του π.δ. 60/2007 και πρέπει να γίνει δεκτός. Ενόψει αυτών το μέλος Δημ. Σταθακόπουλος θεωρεί ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής της διατάξεως του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α και η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ θα έπρεπε να κάνει δεκτό το αίτημα του Υπουργείου Υγείας και να παράσχει σύμφωνη γνώμη για την σκοπούμενη υιοθέτηση της εξαιρετικής διαδικασίας διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του π.δ/τος 60/07.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το διδόμενο πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος, η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., **κατά πλειοψηφία**, αποφασίζει:

Τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2, περ. γ υποπερ. (δδ) του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, επί του αιτήματος του Υπουργείου Υγείας για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση για την ανάθεση νέας σύμβασης υπηρεσιών συμβούλου αξιολόγησης, κατόπιν ενεργοποίησης δικαιώματος προαίρεσης, κατ' επίκληση του άρθρου 25 παρ. 4 του π.δ. 60/2007, μέχρι του ποσού των 131.707,30 € πλέον Φ.Π.Α. 23% ήτοι συνολικά 162.000,00 € συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 23%, στο πλαίσιο του ήδη εκτελούμενου έργου «Αξιολόγηση κατά τη διάρκεια (on going) της εφαρμογής του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 'ΨΥΧΑΡΓΩΣ' 2011-2015», λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

Αθήνα, 26 Μαρτίου 2014

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Πρόεδρος

Ράϊκος Δημήτριος